

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა N90

30.10.2020

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: მცხეთის მუნიციპალიტეტის სოფ. მუხრანის და სოფ. პატარა ქანდას საკანალიზაციო სისტემის და ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობის მოწყობა და ექსპლუატაცია

საქმიანობის განმახორციელებელის დასახელება და მისამართი: შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანია“, ქ. თბილისი, საბურთალოს რაიონი, ვაჟა ფშაველას გამზ. 76 ბ;

საქმიანობის განხორციელების ადგილი: მცხეთის მუნიციპალიტეტი, სოფ. მუხრანი, სოფ. პატარა ქანდა და სოფ. ციხისძირი;

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 18.09.2020;

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „მუნიციპალპროექტი“.

ძირითადი საპროექტო მონაცემები

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიის“ მიერ წარმოდგენილია მცხეთის მუნიციპალიტეტის სოფ. მუხრანის და სოფ. პატარა ქანდას საკანალიზაციო სისტემის და ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობის მოწყობისა და ექსპლუატაციის პროექტის სკოპინგის ანგარიში.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანია“ გეგმავს მცხეთის მუნიციპალიტეტის, სოფ. მუხრანის და სოფ. პატარა ქანდას წყალარინების სისტემის და ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობის მშენებლობასა და ექსპლუატაციას. წყალარინების ქსელის მოწყობა გათვალისწინებულია სოფლების მუხრანისა და პატარა ქანდასთვის. სოფ. მუხრანში ცხოვრობს 7844 ადამიანი, ხოლო სოფ. პატარა ქანდაში - 550. პროექტით გათვალისწინებული გამწმენდი ნაგებობის განთავსება დაგეგმილია მცხეთის მუნიციპალიტეტის სოფ. ციხისძირის ტერიტორიაზე, სახელმწიფო საკუთრების, არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მქონე მიწის ნაკვეთზე, რომლის საკადასტრო კოდია: 72.10.03.338. ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობის მშენებლობისთვის გამოყენებული იქნება დაახლოებით 0,2 ჰა მიწის ფართობი. ტერიტორიის სიახლოვეს არ მდებარეობს რაიმე ტიპის საწარმოები. წარმოდგენილი ინფორმაციის ელექტრონული გადამოწმებით დგინდება, რომ უახლოესი საცხოვრებელი სახლი, გამწმენდი ნაგებობის განთავსების ტერიტორიიდან დაცილებულია დაახლოებით 230 მეტრით. წარმოდგენილი მონაცემების ელექტრონული გადამოწმებით ბუნებრივი დედე, სადაც ხდება ჩამდინარე წყლის ჩაშვება საპროექტო გამწმენდი ნაგებობიდან დაცილებულია დაახლოებით 10 მეტრით, ხოლო აღნიშნული ბუნებრივი დედე მდ. ქსანს უერთდება დაახლოებით 2 კმ-ში.

კოლექტორის და შიდა საკანალიზაციო ქსელების გაყვანა მოხდება მაღალი სიმკვრივის მქონე პოლიეთილენის მილებით. მაგისტრალური კოლექტორის მინიმალური დიამეტრი იქნება 200 მმ, მომხმარებლებთან დაერთებების მილების მინიმალური დიამეტრი 150 მმ. სადრენაჟო მილი დაუერთდება გამწმენდ ნაგებობას. მილის ჩადების სიღრმე იქნება გრუნტის ჩაყინვის სიღრმის 0,3 მ-ით ქვემოთ, მაგრამ არა უმცირეს 0,7 მ-ისა მილის თალიდან. მთავარი კოლექტორი გაიყვანება ტერიტორიის უდაბლეს ნიშნულზე. კოლექტორის მასალად გათვალისწინებულია გოფირებული პლასტამასის მილები. შემკრებ ჭებს შორის მაქსიმალური მანძილი იქნება 50 მ, დიამეტრი 600-800 მმ, განთავსდება მაღალი სიმკვრივის პოლიეთილენის წყალგაუმტარი ჭები თუჯის სახურავით. საკანალიზაციო ქსელი მოიცავს სოფ. მუხრანის და სოფ. პატარა ქანდას. ჯამში მოსახლეობის რაოდენობა შეადგენს 8394 მცხოვრებს. დოკუმენტში წარმოდგენილი გათვლების მიხედვით საკანალიზაციო ჩამდინარე წყლების მაქსიმალური ხარჯი იქნება 2216 მ³/დღე-ღამეში, ხოლო საშუალო ხარჯი - 1343 მ³/დღე-ღამეში, მაქსიმალური საათური ხარჯი - 172მ³/სთ.

საკანალიზაციო ჩამდინარე წყლები მაგისტრალური კოლექტორის საშუალებით მოხვდება გამწმენდ ნაგებობაში. ჩამდინარე წყლები თვითდენით შედის გამწმენდი ნაგებობის მიმდებ კამერაში და გაივლის წმენდის შემდეგ ნაბიჯებს: მსხვილი გისოსი; გადამქაჩი სატუმბი სადგური; ჩამდინარე წყლების მექანიკური გაწმენდის დანადგარები (წვრილი გისოსი, ქვიშადაამჭერი, ცხიმდაამჭერი); ბიოლოგიური გაწმენდის აქტივირებული ლამის ავზი(ASB) აზოტისა და ფოსფორის მოცილებით; მეორადი სალექარი; ლამის შესანახი ავზი და ლამის გაუწყლოვნება.

მსხვილი ნაწილაკების მოსაცილებლად, მიმდები კამერის შემდეგ დამონტაჟდება მსხვილი გისოსი მიმდებ სატუმბოსა და წყლის გაწმენდის პროცესის შემდგომი დანადგარების დასაცავად მსხვილი ნაწილაკებით დაცობისაგან. მსხვილ გისოსზე გამოყოფილი მასა ავტომატურად სცილდება და თავსდება კონტეინერში. იმისთვის რომ ჩამდინარე წყლებმა გაიაროს გაწმენდის ეტაპები საჭიროა სატუმბი სადგური. სადგურისთვის გათვალისწინებულია 3 ტუმბოს მონტაჟი, რომელთაგან ერთი იქნება სათადარიგო. ჩამდინარე წყალი შემდგომი გაწმენდის მიზნით გადაინაცვლებს კომპაქტურ სადგურში, რომელიც შედგება წვრილი გისოსისა და აერაციული ქვიშადაამჭერისგან ცხიმის მოცილების სისტემით, დაჭერილი მასა ასევე თავსდება კონტეინერში. ქვიშის კლასიფიკატორი განაცალკევებს ქვიშას წყლისგან. მექანიკური გაწმენდის შემდეგ ხდება ბიოლოგიური გაწმენდა, ბიოლოგიური წმენდის ავზი გაყოფილია ბიოლოგიური ფოსფორის მოცილების ავზად, დენიტრიფიკაციის ავზად და აქტივირებული ლამის ავზად წვრილბუმტოვანი აერაციის სისტემითა და სალექრით. აქტივირებული ლამის ავზი წარმოადგენს მიწისქვეშა რეზერვუარს (მაღალი სიმტკიცის პოლიეთილენის ხაზით). აქტივირებული ლამის ავზიდან, წყალი პირდაპირ გადადის სალექარში, ლამისა და დამუშავებული წყლის განცალკევება ხდება სალექარში. ლამის გაუწყლოვანების პროცესი მოიცავს წმენდის 2 ნაბიჯს: წინასწარ გასქელებას და გაუწყლოვანებას ლენტური წნებით. ლამის გაუწყლოვება მოხდება 18-20%-მდე. სუფთა წყალი ტოვებს სალექარს და თავს იყრის გამყვან არხში, რომელიც სალექარის ქვემოთ მდებარეობს.

სკოპინგის განცხადების თანახმად, გამწმენდი ნაგებობის ექსპლუატაციის შედეგად წარმოიქმნება ფარის სისტემის გისობებზე დაგროვილი მყარი ნარჩენები და ასევე სალექარიდან ამოღებული 18-20%-მდე გაუწყოვებული ლამი, აღნიშნული ნარჩენი

დროებით დასაწყობდება გამწმენდი ნაგებობის ტერიტორიაზე მოწყობილ სპეციალურ მოედანზე, ხოლო გისოსებზე დაგროვილი მყარი ნარჩენების განთავსება დაგეგმილია სპეციალურ ჰერმეტიკულ კონტეინერებში და შემდგომ შესაბამისი ხელშეკრულების საფუძველზე გატანილი იქნება მუნიციპალიტეტის ნაგავსაყრელზე.

მთელი პროცესი კონტროლდება საკონტროლო სისტემით. ძრავის მართვის ცენტრი ყველა მოწყობილობისთვის მოიცავს მთავარ გადამრთველს, ავტომატურ გამომრთველს, ძრავის სტარტერს, რელეს, დნობად მცველს, დამცავ ამომრთველებს, 24 VDC ტრანსფორმერს, ხელით მართვად ამომრთველს და სხვა.

ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობიდან გამოსული გაწმენდილი ჩამდინარე წყლების ჩაშვება მოხდება საპროექტო ტერიტორიის მომიჯნავედ გამავალ ბუნებრივ ღელეში, რომელც უერთდება მდინარე ქსანს. ჩამდინარე წყლების ჩაშვების წერტილის კოორდინატებია X-465466.2 და Y-4638353.

წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, გამწმენდი ნაგებობის სამშენებლო სამუშაოების ხანგრძლივობაა 1 წელი, 250 დღიანი სამუშაო გრაფიკით. მშენებლობის დროს დასაქმებული იქნება 50-70 ადამიანი, ხოლო ექსპლუატაციის ეტაპზე გამწმენდი ნაგებობა იმუშავებს 24 საათიანი რეჟიმით და დასაქმებული იქნება 5-10 ადამიანი.

წარმოდგენილ სკოპინგის ანგარიშში განხილულია: არაქმედების ალტერნატივა და გამწმენდი ნაგებობის განთავსების ალტერნატივები. სკოპინგის ანგარიშში აღნიშნულია, რომ გამწმენდი ნაგებობის შერჩეული მდებარეობა უზრუნველყოფს მუხრანის და სოფ. პატარა ქანდას სრული დასახლების საკანალიზაციო სისტემაში ჩართვას, ამასთან საპროექტო ტერიტორია წარმოადგენს სახელმწიფოს საკუთრებაში არსებულ მიწის ნაკვეთს. ტერიტორია, თავისუფალია მცენარეული საფარისგან, შერჩეული მდებარეობა არ საჭიროებს დამატებითი მისასვლელი გზების მშენებლობას. შერჩეული ვარიანტის განხორციელების შემთხვევაში არ იქნება განსახლების საჭიროება, რაც ასევე მნიშვნელოვანია სოციალური და ეკონომიკური თვალსაზრისით.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით დაგეგმილია სამშენებლო ბანაკის მოწყობა, რომლის ადგილმდებარეობას შეარჩევს სამშენებლო სამუშაოების განმახორციელებელი კონტრაქტორი. სამშენებლო ბანაკის შემადგენლობაში იქნება შემდეგი ინფრასტრუქტურული ობიექტები: ავტოსადგომი; სასაწყობო მეურნეობა; საოფისე ოთახი; მუშა-მოსამსახურეთა ტანსაცმლის გამოსაცვლელი ოთახი; მოსასვენებელი ოთახი და საპირფარეო. მშენებლობისთვის საჭირო ინერტული მასალების და მზა ბეტონის ხსნარის შემოტანა დაგეგმილია რაიონში მოქმედი ფიზიკური და იურიდიული პირების საწარმოებიდან, თუმცა სამშენებლო ბანაკის ტერიტორიაზე საჭიროების შემთხვევაში შესაძლებელია მოწყოს მცირე ზომის სამსხვრევ-დამხარისხებელი დანადგარი ან/და ბეტონის კვანძი.

სამშენებლო სამუშაოების მასშტაბისა და სპეციფიკის გათვალისწინებით, ნიადაგის ნაყოფიერი ფენა მოიხსნება დაახლოებით 2000 მ² ფართობზე. ნაყოფიერი ფენის სიმძლავრის (10 სმ) გათვალისწინებით, მოსახსნელი ნაყოფიერი ფენის მოცულობა დაახლოებით იქნება 200 მ³, მოხსნილი ნიადაგი დასაწყობდება სამშენებლო ტერიტორიაზე ცალკე გამოყოფილ ფართობზე, რომელიც დაცული იქნება გარე ფაქტორების ზემოქმედებისგან, მოხსნილი ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის ნაწილი სამშენებლო

სამუშაოების დასრულების შემდეგ დაბრუნდება რეკულტივაციის მიზნით, ხოლო ნაწილი დასაწყობება. გამწმენდი ნაგებობის მოწყობის შემდეგ ტერიტორიის გარკვეული ნაწილის ზედაპირი მოშანდაკდება ბეტონის ფენით.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, სამშენებლო სამუშაოების მიმდინარეობისას ზედაპირულ და გრუნტის/მიწისქვეშა წყლებზე, ასევე ნიადაგისა და გრუნტის ხარისხზე შესაძლოა ზემოქმედება მოახდინოს ნარჩენების არასწორმა მართვამ და სამშენებლო ტექნიკიდან/სატრანსპორტო საშუალებებიდან საწვავის და საპოხი მასალების შემთხვევითმა დაღვრამ, სანიაღვრე წყლების არასწორმა მართვამ და სხვა. გამწმენდი ნაგებობის ექსპლუატაციის ეტაპზე გრუნტის დაბინძურება მოსალოდნელია მხოლოდ ავარიული სიტუაციების შემთხვევაში. ბუნებრივი დელის და მდ. ქსნის დაბინძურების რისკი დაკავშირებულია გაუწმენდავი ან არასრულყოფილად გაწმენდილი ჩამდინარე წყლების ჩაშვებასთან. პროექტი ითვალისწინებს ჩამდინარე წყლების ბიოლოგიური გამწმენდი ნაგებობის ეფექტური სისტემის მოწყობას, რომელიც ოპერირების წესების დაცვის შემთხვევაში უზრუნველყოფს ჩამდინარე წყლების ნორმირებულ გაწმენდას. შესაბამისად, მინიმუმამდე შემცირდება მდინარის წყლის დაბინძურების რისკი. სამშენებლო ბანაკის ტერიტორიაზე წარმოქმნილი სამეურნეო-ფეკალური ჩამდინარე წყლების შეგროვება მოხდება ბიოტუალეტების ან საასენიზაციო ორმოს საშუალებით, საიდანაც გატანილი იქნება საასენიზაციო მანქანის საშუალებით.

დაგეგმილი გამწმენდი ნაგებობის ტერიტორია 13 კმ-თ არის დაშორებული დაცული ტერიტორიიდან, კერძოდ კი, თბილისის ეროვნული პარკიდან. შესაბამისად, დაცულ ტერიტორიებზე ზემოქმედება მოსალოდნელი არ არის. ობიექტის გავლენის ზონაში კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლები არ ფიქსირდება და აქედან გამომდინარე მათზე რაიმე ნეგატიური ზემოქმედება მოსალოდნელი არ არის.

მშენებლობის ასევე ექსპლუატაციის ეტაპზე, შესაძლებელია ადგილი ჰქონდეს როგორც სახიფათო, ასევე არასახიფათო ნარჩენების წარმოქმნას. საყოფაცხოვრებო ნარჩენები განთავსდება საყოფაცხოვრებო ნარჩენების ურნაში და გატანილი იქნება მუნიციპალური სამსახურის მიერ. სახიფათო ნარჩენები დროებით განთავსდება სამშენებლო ბანაკის ტერიტორიაზე სპეციალურად მოწყობილ ოთახში და მათი გატანა მოხდება შესაბამისი ნებართვის მქონე კონტრაქტორების მიერ. მშენებლობის პროცესში წარმოქმნილი ინერტული ნარჩენების განთავსება მოხდება მცხეთის მუნიციპალიტეტის მიერ გამოყოფილ ტერიტორიაზე.

სკოპინგის ანგარიშში აღნიშნულია, რომ ატმოსფერულ ჰაერში ხმაურის გავრცელებას და დამაბინძურებელი ნივთიერებების გაფრქვევას ადგილი ექნება მხოლოდ მშენებლობის ეტაპზე. ხმაურის გამომწვევი ძირითადი წყარო იქნება სამშენებლო ტექნიკა და სატრანსპორტო საშუალებები, პროექტის სპეციფიკიდან გამომდინარე, აღნიშნული ზემოქმედება დროებითი ხასიათის იქნება. მშენებლობის პროცესში ასევე მოსალოდნელია მავნე ნივთიერებათა წარმოქმნა და გაფრქვევა ატმოსფერულ ჰაერში, რაც დაკავშირებული იქნება სამშენებლო ტექნიკის ძრავებიდან საწვავის პროდუქტების გაფრქვევასთან და აღნიშნული ტექნიკის მოძრაობის დროს მტვრის გავრცელებასთან. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით დახურული სისტემის მშენებლობა ხელს უშლის სუნის გავრცელებას.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტრომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის, როგორც სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე, ისე მცხეთის

მუნიციპალიტეტის მერიის საინფორმაციო დაფაზე განთავსება. 2020 წლის 15 ოქტომბერს ზემოაღნიშნულ პროექტთან დაკავშირებით საჯარო განხილვა გაიმართა დისტანციურად, კომუნიკაციის ელექტრონული საშუალებების გამოყენებით. საჯარო განხილვას ესწრებოდნენ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიის“, საპროექტო ორგანიზაცია შპს „მუნიციპალპროექტის“, არასამთავრობო ორგანიზაცია „მწვანე ალტერნატივას“ და მცხეთის მუნიციპალიტეტის წარმომადგენლები. საჯარო განხილვის სხდომაზე „მწვანე ალტერნატივას“ წარმომადგენლის მხრიდან გამოითქვა შენიშვნა სამინისტროს მიერ აღნიშნულ პროექტთან და საჯარო განხილვასთან დაკავშირებული ინფორმაციის არასათანადოდ გავრცელების თაობაზე, რასთან დაკავშირებითაც სამინისტროს წარმომადგენელმა განმარტა, რომ სამინისტრომ კანონმდებლობით დადგენილი წესით უზრუნველყო, სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვის შესახებ ინფორმაციის გასაჯაროება, საზოგადოების ინფორმირება და შენიშვნების/მოსაზრებების წარდგენის კანონმდებლობით გათვალისწინებული ვადის განსაზღვრა. საჯარო განხილვაზე დამსწრეთა მხრიდან ყურადღება გამახვილდა რამოდენიმე საკითხზე. საჯარო განხილვაზე დაფიქსირებული საკითხები ძირითადად ეხებოდა: ექსპლუატაციის ეტაპზე წარმოქმნილი ნარჩენების მართვას, დაზიანებული ასფალტის საფარის აღდგენას და პროექტის განხორციელებით გამოწვეულ ზემოქმედებას გარემოზე (კუმულაცია, ხმაური). შეკითხვებს უპასუხეს შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიის“ და საპროექტო ორგანიზაცია შპს „მუნიციპალპროექტის“ წარმომადგენლებმა. მათი განმარტებით, პროექტი ითვალისწინებს დაზიანებული ასფალტის საფარის აღდგენას, ნარჩენების მართვის საკითხი, ასევე პროექტის განხორციელებით გამოწვეულ ზემოქმედებასთან დაკავშირებით დეტალური ინფორმაცია და გათვლები წარმოდგენილი იქნება გზშ-ის ანგარიშში. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე მოხდა საპროექტო ტერიტორიის ადგილზე დათვალიერება. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, პროექტთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები და მოსაზრებები წარმოდგენილი არ ყოფილა.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, შესწავლილ იქნა საპროექტო ტერიტორია. ჩატარებული სამუშაოების შედეგად მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებები.

გზშ-ს ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. **გზშ-ს ანგარიში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსი“-ს მე-10 მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **გზშ-ს ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსი“-ს მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. **გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი** უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი

ინფორმაცია, გზშ-ს პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;

4. გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
- საქმიანობის განხორციელების ადგილის GPS კოორდინატები Shp ფაილებთან ერთად;
- საპროექტო ტერიტორიიდან დაზუსტებული მანძილი უახლოეს საცხოვრებელ სახლებამდე (მდებარეობის მითითებით), ზედაპირული წყლის ობიექტამდე (ბუნებრივი ღელე, მდ. ქვანი), საავტომობილო გზამდე და სხვა;
- საკანალიზაციო სისტემისა და ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობის პროექტის დეტალური აღწერა;
- საკანალიზაციო სისტემისა და გამწმენდი ნაგებობის ტექნოლოგიური სქემა და ნაგებობის გენგეგმა - ექსპლიკაციით;
- ჩამდინარე წყლების გაწმენდის პროცესის აღწერა აქტიური ლამის მეთოდით;
- საკანალიზაციო სისტემისა და გამწმენდი ნაგებობის სიმძლავრე და წარმადობა;
- სოფ. მუხრანის და სოფ. პატარა ქანდას მოსახლეობის ზრდის დინამიკის მაჩვენებლები, ასევე წყალმოთხოვნილების ზრდის დინამიკა და შესაბამისად ჩამდინარე წყლების რაოდენობის დინამიკა.
- პროექტის ალტერნატიული ვარიანტები. საკანალიზაციო სისტემისა და გამწმენდი ნაგებობის განთავსების ალტერნატიული ვარიანტები შესაბამისი დასაბუთებით, ასევე არაქმედების ალტერნატივა და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული დასაბუთებული ალტერნატივა;
- წარმოქმნილი ლამის მართვის საკითხების აღწერა (მათ შორის ტრანსპორტირება, გაუწყლოვნება) და ჭარბი ლამის განთავსების ტერიტორიის GPS კოორდინატები, ასევე ექსპლუატაციის ეტაპზე წარმოქმნილი ლამის მართვის დეტალური საკითხები (დასტაბილურება, შესქელება, ტრანსპორტირება, საბოლოო განთავსება);
- გაწმენდილი წყალჩაშვების ადგილის GPS კოორდინატები;
- საპროექტო ტერიტორიაზე ლამის დროებითი დასაწყობების ტერიტორიის აღწერა და ჭარბი ლამის სათავსოს პარამეტრები;
- ნარჩენების მართვის გეგმა. მშენებლობისა და ექსპლუატაციის დროს წარმოქმნილი ნარჩენებისა და მათი მართვის აღწერა;
- ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიაზე არსებული კომუნიკაციების გადაკვეთის წერტილების შესახებ (ტექნიკური გადაწყვეტით და კოორდინატების მითითებით);
- საპროექტო ტერიტორიაზე დამატებითი ინფრასტრუქტურული ობიექტების აღწერა;
- ინფორმაცია სამშენებლო ბანაკის შესახებ (საიდანაც მოხდება დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელება, GPS კოორდინატების მითითებით);
- სამშენებლო ბანაკზე გამოყენებული ტექნიკური და საყოფაცხოვრებო წყლის მართვის საკითხები;
- დასაქმებული ადამიანების რაოდენობა და სამუშაო გრაფიკი;
- ინფორმაცია სამშენებლო სამუშაოებში გამოყენებული ტექნიკის შესახებ;
- საპროექტო ტერიტორიაზე მისასვლელი გზების შესახებ ინფორმაცია;

- ზედაპირული წყლის ობიექტების წყლის ხარისხის დაცვის პრიორიტეტულობის გათვალისწინებით განისაზღვროს ჩამდინარე წყლის ჩაშვების პარამეტრები და ავარიული სიტუაციების პრევენციული ღონისძიებები;
- გამწმენდი ნაგებობის ექსპლუატაციის შედეგად წარმოქმნილი სუნის (არსებობის შემთხვევაში) გავრცელებასთან დაკავშირებული საკითხები და მისი შერბილების დეტალური ღონისძიებები;
- გამწმენდის მოწყობის ტერიტორიის საკუთრების ან სარგებლობის დამადასტურებელი დოკუმენტაცია;

4.1. გარემოს ფონური მდგომარეობის აღწერა:

- რელიეფი (გეომორფოლოგია);
- საკვლევი ტერიტორიის გეოლოგიური აგებულება, ტექტონიკა და სეისმური პირობები;
- ჰიდროგეოლოგიური პირობები;
- დაგეგმილი საქმიანობის არეალში ჰიდროლოგიური მონაცემები (ინფორმაცია მდინარეების აუზის შესახებ, მაქსიმალური, საშუალო და მინიმალური წყლის ხარჯები და ა.შ.);
- საინჟინრო-გეოლოგიური პირობები (საპროექტო ტერიტორიის სივრცეში არსებული საშიში გეოლოგიური პროცესების აღწერა);
- საკანალიზაციო სისტემისა და გამწმენდი ნაგებობის მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე გეოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება, საშიში გეოდინამიკური პროცესები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე და შემარბილებელი ღონისძიებები;
- დეტალური ინფორმაცია საპროექტო გამწმენდი ნაგებობის მონაკვეთზე ბუნებრივი ღელის წყლის მაქსიმალური ხარჯის და მაქსიმალური დონეების შესახებ, ასევე ინფორმაცია და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები წყალდიდობის და წყალმოვარდნის რისკის გათვალისწინებით;

5. გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედებების შეჯამება მათ შორის:

- ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე როგორც მშენებლობის ისე ექსპლუატაციის ეტაპზე, ემისიები, გაფრქვევის წყაროები, გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაბნევის ანგარიში და სხვა;
- სუნის გავრცელებასთან დაკავშირებული ზემოქმედება და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზედაპირული წყლის ობიექტებში ჩამდინარე წყლებთან ერთად ჩაშვებულ დამბინძურებელ ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები ჩაშვების ნორმების პროექტი;
- ზემოქმედება ნიადაგის ნაყოფიერ ფენაზე (დასაწყობების ადგილების მითითებით);
- მცენარეული და ნიადაგის საფარის მოხსნის სამუშაოების, გრუნტის სამუშაოების და სარეკულტივაციო სამუშაოების შესახებ დეტალური

- ინფორმაცია („ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნათა დაცვით);
- ფუჭი ქანების განთავსების ადგილების (სანაყოფიერი) მითითება და შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტაციის წარმოდგენა;
 - ხმაურის გავრცელება და მოსალოდნელი ზემოქმედება მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
 - საკანალიზაციო სისტემისა და გამწმენდი ნაგებობის მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე, ზედაპირული წყლების დაბინძურების რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
 - ბიომრავალფეროვნების კვლევა და ამ კვლევის საფუძველზე, გამწმენდი ნაგებობის მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე, ბიოლოგიურ გარემოზე (ფლორისა და ფაუნის წარმომადგენლებზე) შესაძლო ზემოქმედების სახეები, ზემოქმედების შეფასება და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
 - ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკებსა და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ;
 - წყლის გარემოზე ზემოქმედება და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
 - მშენებლობის და ექსპლუატაციის ეტაპზე გამოწვეული ზემოქმედება მდინარის იქთიოფაუნაზე;
 - ზემოქმედება ისტორიულ-კულტურულ და არქეოლოგიურ ძეგლებზე;
 - ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება ლანდშაფტსა და ვიზუალურ გარემოზე;
 - საკანალიზაციო სისტემისა და გამწმენდი ნაგებობის მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა;
 - საკანალიზაციო სისტემისა და გამწმენდი ნაგებობის მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა;
 - ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების დეტალური გეგმა;
 - სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მის მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება;
 - გზმ-ს ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;
 - საკანალიზაციო სისტემისა და გამწმენდი ნაგებობის განთავსების ტერიტორიის სიტუაციური სქემა (შესაბამისი აღნიშვნებით, ფოტო მასალა);
- გზმ-ის ანგარიშში მოცემული იყოს ინფორმაცია გისობებზე დაგროვილი მყარი ნარჩენების შესახებ. კერძოდ, მოხდეს აღნიშნული ნარჩენების შეფასება და კლასიფიკაცია საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 17 აგვისტოს N426 დადგენილების „სახეობებისა და მახასიათებლების მიხედვით ნარჩენების ნუსხის განსაზღვრისა და კლასიფიკაციის შესახებ“ თანახმად და შესაბამისად განხორციელდეს მისი შემდგომი მართვა.
- სკოპინგის ანგარიშში აღნიშნულია, რომ ატმოსფერულ ჰაერში ხმაურის გავრცელებას და დამაბინძურებელი ნივთიერებების გაფრქვევას ადგილი ექნება მხოლოდ მშენებლობის ეტაპზე, თუმცა ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელია

ატმოსფერულ ჰაერში ხმაურის გავრცელება და დამაბინძურებელი ნივთიერებების გაფრქვევა, აღნიშნული საკითხი საჭიროებს დაზუსტებას.

- „ნარჩენების მართვის კოდექსის“ რეგულირების სფეროს არ განეკუთვნება: - „ჩამდინარე წყლები, წყლის ობიექტების (მათ შორის, შავი ზღვის) ჩამდინარე წყლებით ან/და ნარჩენებით დაბინძურება“ ასევე, საქართველოს მთავრობის N421 დადგენილებით დამტკიცებული „ტექნიკური რეგლამენტი ნაგავსაყრელების მოწყობის, ოპერირების, დახურვისა და შემდგომი მოვლის შესახებ“ არ ვრცელდება: - „ნიადაგის განაყოფიერების ან გაუმჯობესების მიზნით ნიადაგში ჩამდინარე წყლების დამუშავების ობიექტებიდან და ფსკერსაღრმავებელი სამუშაოების შედეგად წარმოქმნილი ლექის (მათ შორის კანალიზაციის ლექი) და მსგავსი მასალის გაფანტვაზე“, შესაბამისად, გამყარებული ლამის მუნიციპალურ ნაგავსაყრელზე განთავსების საკითხი საჭიროებს გზმ-ის ანგარიშში დაზუსტებას.
- სკოპინგის ანგარიშში აღნიშნულია, რომ საპროექტო ტერიტორიის სიახლოვეს არ მდებარეობს რაიმე ტიპის საწარმოები. გზმ-ის ანგარიშში კუმულაციურ ზემოქმედებასთან დაკავშირებით წარმოდგენილი უნდა იყოს როგორც არსებულ ასევე დაგეგმილ (პროგნოზირებად) საწარმოებთან მიმართებით.
- წარმოდგენილი ანგარიშის ქვეთავში „ზემოქმედება მდ. ქსნის იქთიოფაუნაზე“, მითითებულია, რომ: „ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობის მშენებლობის დროს მდინარის წყლის სიმღვრივის მომატებას ადგილი არ ექნება, რადგან სამშენებლო სამუშაოების განხორციელება მდინარის კალაპოტში დაგეგმილი არ არის“. თუმცა ამავე ქვეთავში ერთ-ერთ შემარბილებელ ღონისძიებად განხილულია შემდეგი: „მდინარის კალაპოტში სამუშაოების შესრულება იქთიოფაუნისათვის ნაკლებად სენსიტიურ პერიოდში“. აღნიშნულიდან გამომდინარე, საჭიროა დაკონკრეტდეს საქმიანობა ითვალისწინებს, თუ არა მდინარის კალაპოტში სამუშაოების წარმოებას და აღნიშნულზე დაყრდნობით გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილ იქნას შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები..
- სკოპინგის ანგარიშში აღნიშნულია „შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიის“ ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობისა და წყალარინების სისტემების მშენებლობა დაგეგმილი აქვს მცხეთის მუნიციპალიტეტის, კერძოდ კი სოფ. მუხრანის ტერიტორიაზე“, ამასთან გამწმენდი ნაგებობის განთავსება დაგეგმილია სახელმწიფო საკუთრებაში არსებულ, არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მქონე მიწის ნაკვეთზე, რომლის საკადასტრო კოდია: 72.10.03.338. აღნიშნული ტერიტორია საჯარო რეესტრიდან ამონაწერის მიხედვით ეკუთვნის სოფ. ციხისძირს, შესაბამისად აღნიშნული საკითხი საჭიროებს დაზუსტებას.

გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესაბამისად (ერთიანი ცხრილის სახით).

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიის“ მიერ გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში წარმოდგენილ მცხეთის მუნიციპალიტეტის სოფ. მუხრანის და სოფ. პატარა ქანდას საკანალიზაციო სისტემის და ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობის მოწყობისა და ექსპლუატაციის პროექტზე სავალდებულოა გზმ-ის

ანგარიში მომზადდეს წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოპოვებული, შესწავლილი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.